

[Nielsen-Man.]

afgivelser. Jeg kan nævne et sådant tilfælde. Hvis et gods f. eks. har to hovedgårde på 500 tdr. land og en på 100 tdr. land, samt en hel række mindre ejendomme på under 35 000 kr.s grundbeløb, skal der kun afgives jord fra den ene på 100 tdr. land. Hvis vel at mærke vedkommende vælger at afgive fra denne — og det vil i dette tilfælde dreje sig om afgivelse af 20 tdr. land. Jeg må heroverfor sige, at spørgsmålet i visse kredse er pustet lovlig stærkt op.

Man siger, at det er et indgreb i ejendomsretten. Det er det aldeles ikke. Loven respekterer alle nuværende besiddelsesforhold, alle. Der er kun tale om erhvervelse af ejendomme udover det antal, loven fastsætter, og der er der med hensyn til erhvervelse ved arv eller familieoverdragelse oven i købet sket betydelige lempelser, således som jeg her har peget på.

Med hensyn til driften er der også sket en betydelig ændring i landstingsudvalget. Den affattelse, lovforslaget nu har, giver i virkeligheden driften af landbrugsejendomme fri, bortset fra et ganske særligt forhold, nemlig hvor en landmand, der har en større ejendom, samtidig ejer en lille landbrugsejendom, som ligger i nærheden af den større. De, der kender disse forhold, vil vide, at hvor der er tale om ulovlig drift af landbrugsejendomme, drejer det sig meget ofte om små landbrugsejendomme, der ejes sammen med en større. Det er ret naturligt, at det går sådan, fordi den lille ejendom økonomisk er velanvendelig, hvis man benytter den til beboelse for en medhjælper, men så vil det let gå sådan, at ejendommen ikke bliver drevet selvstændigt, og i hvert fald bliver den ikke et selvstændigt hjem for en familie, der har baseret sin eksistens på bedriften. Der er så mange muligheder for ulovlig drift af disse småejendomme, og det er vanskeligt at definere, hvornår grænsen med hensyn til ulovlig drift er overtrådt. Derfor har vi ikke opponeret imod, at man i sådanne tilfælde siger: hvis en sådan ejendom ligger indenfor en vis afstand, 5 km, må den bortforpagnes for en længere årrække for at forhindre ulovlig samdrift.

Spørgsmålet om ulovlig samdrift er i virkeligheden det samme som spørgsmålet om ulovlig nedlæggelse af bestående landbrugsejendomme, og det vil jeg gerne beskæftige mig noget med, fordi det i virkeligheden er en meget væsentlig del af udstykningslovgivningen at få også dette spørgsmål løst på tilfredsstillende måde.

Der er i lovforslagets § 24 et forbud mod tilkøb af jord fra mindre gårde til større gårde. Der er sket den lempelse, at hvis statens jordlovsudvalg har set på den pågældende jord, og ikke har interesse i at erhverve den, vil der kunne opnås tilladelse til indlægning af den under en større gård. Jeg ved, at der har været rejst ret stærk kritik imod bestemmelsen, men jeg synes med urette, for det værste, der kan ske rent landbrugsmæssigt, når man ser på besiddelsesforholdet, er dog, at gode bøndergårde forsvinder eller skæres ned under en rimelig grænse og lægges ind under godser. Det er sket i temmelig stor udstrækning, og derfor er jeg tilfreds med, at det bliver vanskeliggjort at ødelægge gode bøndergårde på denne måde. Den ventil, der her er sat ind, betyder måske ikke så meget i realiteten, for med den hunger, der er blandt ungdommen for at få selvstændige bedrifter, er det vel ikke tænkeligt, at jordlovsudvalget i mange tilfælde vil skønne, at det ikke er af interesse at få jorden. Men hvis man kan påvise et sådant tilfælde, vil det være muligt at lægge sådan jord ind under en større ejendom. Ellers vil der være adgang for den, der har en legal interesse deri, til at optage forhandling med landbrugsministeriet og måske opnå en ordning ved til gengæld at afgive jord andetsteds.

Når nu lovforslaget er kommet over til landstinget i den affattelse, folketinget har givet det, og der har været så stor strid om det, må landstinget se det som sin opgave at prøve på ved at ændre lovforslagets tekst at give det en sådan udformning, at der kan komme en fornuftig lov med en fornuftig administration ud af det. Jeg ved vel, at nogle siger, at vi skulle hellere have ladet regeringspartierne køre loven igennem, så skarp, som den var udformet. Jeg ved ikke, hvilken interesse, det skulle tjene. Det kan i alt fald ikke være en ansvarlig rigsdags opgave at stile hen imod at få en dårlig lovgivning gennemført. Vi har ment, at der var rigtige tanker i lovforslaget, men at visse paragraffer var udformet for skarpt, og vi har set det som vor opgave at mildne, hvor vi fandt kanterne for skarpe, og at skabe en sådan udformning af lovforslaget, at det formål, vi alle må have, kan nås. Og jeg tror, at dette er lykkedes.

Derudover har landstingsudvalget i sit arbejde prøvet på at løse tillægsjordsproblemet der, hvor det var brændende, ganske særlig i udkanterne af de store godser eller i nærheden af store gårde, hvor flere gårde lå på samme hænder. Jeg tør ikke påstå,